

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 2026
(OR. en)

8311/26

CULT 47

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ για τον πολιτισμό 2027-2030 – <i>Ανταλλαγή απόψεων</i>

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες καθοδηγητικό σημείωμα της Προεδρίας για το ανωτέρω θέμα, ενόψει της ανταλλαγής απόψεων στο Συμβούλιο (Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός) της 12ης Μαΐου 2026.

Καθοδηγητικό σημείωμα

Πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ για τον πολιτισμό 2027-2030: ανταλλαγή απόψεων

Ιστορικό και πλαίσιο

Από το 2011 τα προγράμματα εργασιών της ΕΕ για τον πολιτισμό (προγράμματα εργασιών) έχουν διαμορφώσει πολυετείς προτεραιότητες στον τομέα του πολιτισμού, καθοδηγώντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Ενώ τα κράτη μέλη διατηρούν την ευθύνη για τις δικές τους πολιτιστικές πολιτικές, τα εν λόγω προγράμματα εργασιών είχαν σημαντική συμβολή στην τεκμηρίωση δράσεων που στηρίζουν, συντονίζουν ή συμπληρώνουν τις εθνικές πολιτιστικές πολιτικές και στην αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν τους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με τον ρόλο του Συμβουλίου δυνάμει της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι απαρχές αυτών των προγραμμάτων εργασιών ανάγονται στην πρώτη ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό που εγκρίθηκε το 2007. Η ατζέντα αυτή αποτέλεσε σημαντικό ορόσημο, καθιερώνοντας ένα κοινό όραμα για πολιτιστική συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, καθορίζοντας κοινούς στόχους και αναγνωρίζοντας τον πολιτισμό ως βασικό μοχλό για την κοινωνική συνοχή, την οικονομική ανάπτυξη και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Τα επακόλουθα προγράμματα εργασιών βασίστηκαν σε αυτό το θεμέλιο, μετουσιώνοντας τις προτεραιότητες της ατζέντας σε πρακτικές δράσεις και αναπτύσσοντας στρατηγικές για την αντιμετώπιση μεταβαλλόμενων συνθηκών και αναγκών.

Προηγούμενα προγράμματα εργασιών και βασικοί τομείς προτεραιότητας

Μέχρι σήμερα, έχουν υλοποιηθεί τέσσερα προγράμματα εργασιών της ΕΕ για τον πολιτισμό: 2011–2014, 2015–2018, 2019–2022 και 2023–2026. Κάθε πρόγραμμα βασίστηκε στο προηγούμενο, ενισχύοντας την αρχή της επικουρικότητας και ανταποκρινόμενο παράλληλα σε αναδύμενες και συνεχιζόμενες γεωπολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις. Οι δράσεις και οι μέθοδοι εργασίας έχουν αναπτυχθεί γύρω από διάφορους βασικούς τομείς προτεραιότητας, μεταξύ των οποίων:

- Πολιτιστική πολυμορφία και διαπολιτισμικός διάλογος
- Στήριξη των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργίας για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας εντός των τομέων
- Δεξιότητες και κινητικότητα καλλιτεχνών και επαγγελματιών
- Πολιτιστική κληρονομιά και βιωσιμότητα
- Ο πολιτισμός στις εξωτερικές/διεθνείς σχέσεις
- Στατιστικά στοιχεία για τον πολιτισμό
- Προσβάσιμος και συμπεριληπτικός πολιτισμός
- Κοινωνική συνοχή και ευημερία
- Ισότητα των φύλων

Τρέχον πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ για τον πολιτισμό (2023-2026)

Το τρέχον πρόγραμμα εργασιών (2023-2026)¹ διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις κύριες προτεραιότητες: i) καλλιτέχνες και επαγγελματίες του τομέα του πολιτισμού, ii) πολιτισμός για τον άνθρωπο, iii) πολιτισμός για τον πλανήτη και iv) εταιρικές σχέσεις συνδημιουργίας. Έχει θεσπίσει 21 δράσεις και οδήγησε σε συντονισμένες εκθέσεις από ομάδες εμπειρογνομόνων για θέματα όπως ο πολιτισμός και η υγεία, η πράσινη μετάβαση των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργίας, οι διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις και ο ρόλος των δημόσιων βιβλιοθηκών.

¹ ΕΕ C 466 της 7.12.2022, σ. 1

Επιπλέον, το πρόγραμμα εργασιών συνέβαλε στον καθορισμό θεμάτων προτεραιότητας για τις επερχόμενες Προεδρίες του Συμβουλίου της ΕΕ. Τα θέματα αυτά καθοδήγησαν την εκπόνηση συμπερασμάτων του Συμβουλίου και την υλοποίηση διασκέψεων της Προεδρίας και άτυπων υπουργικών συζητήσεων. Αναγνωρίζοντας ότι τα εξωτερικά πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά πλαίσια —τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο— ενδέχεται να απαιτούν ευελιξία και προσαρμοστικότητα στα θεματολόγια της Προεδρίας, το τρέχον πρόγραμμα εργασιών έχει καθορίσει μια μακρόπνοη ατζέντα πολιτικής.

Προκαταρκτική αξιολόγηση και προκλήσεις

Μολονότι η τελική έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος εργασιών της ΕΕ για τον πολιτισμό 2023-2026 αναμένεται τον Ιούνιο του 2026, τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής αξιολόγησης² δείχνουν ότι το πρόγραμμα εργασιών εξακολουθεί να εξυπηρετεί τον βασικό σκοπό του να παρέχει στρατηγική καθοδήγηση στην πολιτιστική συνεργασία μεταξύ κρατών μελών σε επίπεδο ΕΕ. Κύρια ισχυρά σημεία που εντοπίστηκαν είναι μεταξύ άλλων η στήριξη προς τα κράτη μέλη μέσω μάθησης και συνεργασίας μεταξύ ομοτίμων, η ισχυρή ευθυγράμμιση με εθνικές προτεραιότητες και η προώθηση διατομεακού αντικτύπου, ιδίως στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και της βιωσιμότητας. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες προκλήσεις, όπως ο άνισος αντίκτυπος μεταξύ των κρατών μελών και η περιορισμένη σαφήνεια, προβολή και παρακολούθηση, καθώς και κενά στη χρηματοδότηση και αναδυόμενα ζητήματα όπως η τεχνητή νοημοσύνη.

Σκέψεις για το πρόγραμμα εργασιών 2027-2030

Κάθε ανανέωση του προγράμματος εργασιών παρέχει την ευκαιρία προβληματισμού σχετικά με το τοπίο και τις πραγματικότητες του παρόντος —όχι μόνο εντός αλλά και πέραν των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργίας— λόγω του διατομεακού χαρακτήρα του πολιτισμού και της σημασίας του ως πυλώνα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, κοινωνικής συνοχής, οικονομικής ανάπτυξης και δημοκρατικής ανθεκτικότητας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί το πλαίσιο πολιτικής εντός του οποίου θα καταρτιστεί το επόμενο πρόγραμμα εργασιών. Οι προετοιμασίες για τον επικείμενο κύκλο έρχονται σε μια εποχή κατά την οποία το πολιτιστικό τοπίο εξελίσσεται λόγω διαφόρων μετασχηματιστικών παραγόντων: των γεωπολιτικών αλλαγών και της αυξανόμενης σημασίας του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις και τη δημοκρατική ανθεκτικότητα· του ψηφιακού μετασχηματισμού, συμπεριλαμβανομένης της εξέλιξης της τεχνητής νοημοσύνης (TN)· των επιταγών σχετικά με το κλίμα και τη βιωσιμότητα· της πολιτιστικής συμμετοχής και της κοινωνικής συνοχής· και ευρύτερων ζητημάτων σχετικών με τα οικονομικά πλαίσια και τις συνθήκες εργασίας. Είναι σημαντικό ότι το επόμενο πρόγραμμα εργασιών θα αναπτυχθεί παράλληλα με τη νέα Πυξίδα Πολιτισμού για την Ευρώπη, η οποία θα αντικαταστήσει τη νέα ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό (το πλαίσιο για την πολιτιστική πολιτική της ΕΕ από το 2018). Η Πυξίδα Πολιτισμού

² Παρουσίαση της Επιτροπής στην Επιτροπή Πολιτιστικών Υποθέσεων τον Μάρτιο του 2026.

παρέχει ένα στρατηγικό πλαίσιο και περιγράφει την πολιτική φιλοδοξία και το όραμα για τη μελλοντική κατεύθυνση της πολιτιστικής πολιτικής. Μία από τις κύριες προκλήσεις για το επόμενο πρόγραμμα εργασιών είναι να μετουσιώσει τη φιλοδοξία αυτή σε συγκεκριμένες προτεραιότητες, αποτελεσματικές μεθόδους εργασίας και μετρήσιμη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Είναι σημαντικό να εξετάσουμε πώς μπορεί καλύτερα να υλοποιηθεί ένα ισχυρό, ανθεκτικό σε μελλοντικές εξελίξεις και κατάλληλο για τον επιδιωκόμενο σκοπό πρόγραμμα εργασιών, το οποίο να διατηρεί τις μακροχρόνιες προτεραιότητες του Συμβουλίου, παρέχοντας παράλληλα μηχανισμούς για την αντιμετώπιση αναδυόμενων ζητημάτων.

Βασικά ερωτήματα προς εξέταση

Βάσει των ανωτέρω, η Προεδρία καλεί τους υπουργούς να εξετάσουν τα ακόλουθα ερωτήματα προς συζήτηση:

1. Σε ποια θέματα πολιτιστικής πολιτικής θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα το Συμβούλιο κατά την περίοδο του προγράμματος εργασιών 2027-2030 και ποιες συγκεκριμένες δράσεις του Συμβουλίου θα ήταν καταλληλότερες για την αντιμετώπισή τους;
2. Με ποιους τρόπους μπορούν οι προτεραιότητες αυτές να αντιμετωπίσουν τις υπάρχουσες προκλήσεις και να ευθυγραμμιστούν με την Πυξίδα Πολιτισμού και άλλα σχετικά πλαίσια πολιτικής, διασφαλίζοντας παράλληλα επαρκή ευελιξία για προσαρμογή σε μεταβαλλόμενες συνθήκες;